

**Ryomgaard Realskoles
Elevforening**

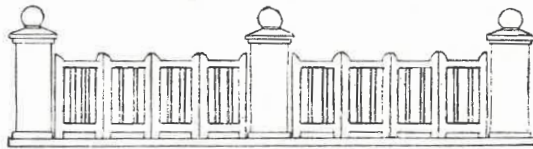

Aarsskrift 1948

RYOMGAARD REALSKOLES
ELEVFORENING

AARSSKRIFT 1948

REDIGERET AF OVE LARSEN

1 9 4 8

RYOMGAARD BOGHANDEL

INDHOLDSFORTEGNELSE

Skolebestyrer Erik Munch: Ryomgaard Realskole og Johan Skjoldborg	3
K. Mejnecke-Madsen: Lidt Snak om Tobak	7
Axel Andersen: H. C. Andersen som Lyriker	11
Birger Breum: Paa Togt med Tropehjelms og Solbriller	15
Ellen Jakobsen: Som lærerkone i Sydslesvig ..	21
Parker: Elevforeningens Sommerfest	24
Skolens Dagbog	29
Handelsskolens dagbog	30
Fcrskellige Meddelelser	31
Julefesten	32

Ryomgaard Realskole og Johan Skjoldborg.

Inde i foredragssalen hænger et billede af digteren Johan Skjoldborg, og det hænger der ikke uden grund.

Det var i 1915, jeg mødte ham første gang, og det var i Hjørring. Jeg gik på seminariet der, og han kom til byen som foredragsholder. Vi mødtes på en seminaristhybel, vi var vel en 7—8 seminarister — og Johan Skjoldborg. Blandt seminaristerne var hr. Dynesen og jeg. Det var under den første verdenskrig, og vi unge mennesker var meget interesserede. Noget politisk standpunkt havde de færreste af os, men vi var imod krig, og vi holdt af at diskutere. Da husmændenes digter nu var vor gæst, var det vel nok i begyndelsen sociale forhold, vi diskuterede, men samtalen gik hurtigt over til at dreje sig om litteratur.

Vi — den forsamlede ungdom — havde nemlig dannet en klub, som vi beskedent havde kaldt „de uafhængige“, og det var en litterær klub. Flere af os havde fået digte, vi selv havde skrevet, optaget i de lokale blade, og vi følte os desårsag som i hvert fald fremtidige kolleger af Skjoldborg.

Hvorledes samtalen formede sig, kan jeg ikke huske; det er jo 33 år siden, men de tilstedeværende drikkevarer — som ikke var postevand — og stemningen over det hele forårsagede, at vi ikke lagde skjul på vore meninger, og jeg kan da huske, at jeg holdt en tale, som blev grundlaget for en meget ivrig diskussion. Talen, jeg holdt, var af en sådan art, at jeg mente, hædersgæsten Skjoldborg ville støtte mig, og det undrede mig derfor, at han ikke deltog, men kun sad og lyttede til de forskellige indlæg, som egentlig alle gik imod mit. Som det ofte er tilfældet, når ungdom diskuterer, blev diskussionsformen efterhånden mindre og mindre urban, og det var — som sagt — mig, det gik ud over. Jeg blev reverenter talt gennemålet. Jeg var dengang ikke i besiddelse af den pyramidalske selvbeherskelse, som jeg senere har erhvervet mig, og det var derfor ikke i nogen sagtmodig tone, jeg under en pause henvendte mig til Skjoldborg og sagde: „Hvorfor hjælper du mig ikke, Skjoldborg; synes du ikke, jeg har ret“. „Jov, såmænd“, sagde Skjoldborg, „i nøj. åét hår do val ret“. „Jamen, hvorfor hjælper du mig så ikke“, blev jeg ved. „Hjælper dæ — ska do hjælpes“, sagde Skjoldborg og så forundret på mig. „Ja“, ivrede

jeg, „kan du da ikke se, jeg ikke kan klare mig“. „Nej, klår dæ — de ka do et“, sagde Skjoldborg, „og de er heller et så sært. Je vil et hjælp dæ, men je vil gi dæ et råd, som du kan hold dæ te en anden gang. Hør no: Do skal ålle sej ål de do ved med de sam; de ka do grov let kom te, for do ved et ret møj — eno; de er dærfor, do et ka klår dæ i avten; do så de hiele på jen gång. Kil så på ijen“.

Jeg tror nok, jeg kilede på igen, men kan ellers ikke huske noget om, hvordan diskussionen sluttede. Det var sent, da vi skiltes. Dagslyset begyndte at indfinde sig. Som vi plejede ved klubbens sammenkomster, førte vi også den aften en protokol over begivenhederne, og Skjoldborg skulle da også skrive i protokollen. Før han skrev, takkede han os for aftenen og for den friskhed, han havde mødt i vor ungdom. Han sagde os — hvad vi egentlig ikke holdt af at høre —, at vi var meget unge, og at vi måtte være på det rene med, at vor tale var lidet værd, hvis der ikke stod handling bag; ingen kom let til et resultat. Han ønskede, at vor unge ivers morgenrøde ikke måtte visne i gustent overlæg, og så skrev han følgende:

Hvis I tror, I kan springe
dagen og vejen forbi
og gribe i flugten maalet
og slippe for kampen fri,
saa vil en dag sig skille
det sande og falske ad,
kun frasernes pjaltede klude
vil dække den nøgne rad.

Så gik tiden, og vi forlod seminariet. Vi startede en vandrebog, og Skjoldborg, som selvfølgelig var blevet optaget i vor klub, skrev også i den. De fleste af os var nu soldater og lå omkring i de forskellige militære lejre og forsvarede landet; selv lå jeg på Charlottenlund fort. Nu var det skolespørgsmålene, som optog os. Vi skulle jo ud at virke, og vi længtes efter det. Min broder var begyndt her i Ryomgård allerede i 1913, og her var brug for unge folk, som ville tage fat. Efter militærtjenesten mødtes da også tre af os — hr. Dynesen, hr. Sæderup og jeg — til arbejdet på Ryomgård realskole, og hr. Dynesen og jeg er her jo stadig. Nu kom Skjoldborg til Ryomgård. Jeg var blevet gift og havde købt hus, og til mig kom han. Om aftenen var der så fest. Min broder og hr. Magnusson kom, og vi kedede os ikke. Det var under et sådant besøg af Skjoldborg, at vi kom i tanker om, at han skulle tale for eleverne i 8. og 9. klasse. Han var egentlig ikke meget for det, hvilket jeg ikke kunne forstå, da opfordringen forekom mig ærefuld.

Han forklarede mig, at grunden var, at han havde vanskeligt ved at komme ud af en stemning igen, når han først var kommet i den. Jeg har senere erfaret, at han havde ret. Nå, men han tog altså mod opfordringen, og næste dag var så 8. og 9. klasse forsamlede i samlingen — skolens dengang største lokale. Skjoldborg kom, og han talte. Om Romernes kamp med Cimbrenes talte han. Han skildrede, hvorledes den romerske konsul Marius fulgte efter de nordiske krigere. Han beskrev, hvorledes Cimbrenes havde lejet sig i en skøn dal, hvor græsset var grønt og saftigt, og hvor klare kilder sprudlede, og hvorledes Romerne lå uden for dalen på stenede højder, hvor intet var. Han fortalte, hvordan de romerske legioner

begyndte at knurre, og hvordan konsulen svarede dem og sagde: „Ja, det er rigtigt; der hvor fjenden er, er der bedre end her. Der er skygge for solens brand, der er kølige og klare kilder, og der er græsset grønt — kort, der er alt, hvad vi savner, men vil I have de goder, så må I slå fjenden“. Og så benyttede han det til at vise, at vi mennesker hele vort liv er stillet sådan, at vi skal „slå fjenden“. „Romerne gjorde det“, sagde han, „gør I nu det samme“. Da vi spurgte ham, hvilken sang, han ønskede, vi skulle synge, sagde han: „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“, for den er så skøn og så ægte“.

Skjoldborg besøgte os flere gange. Egentlig var han ifølge hele sin indstilling ingen tilhænger af private realskoler, og det sagde han os, men vort arbejde interesserede ham. Han sendte os sine samlede værker, og i det første bind skrev han: „Modtag I unge nidkære mænd disse fire bind af mine værker fra en oplysningsven“.

Hver gang, han kom, så han på det nye, der var groet frem. En gang kom han, mens vi arbejdede i bakken. Han så på, hvad vi havde fået udrettet, og hørte på, hvilke planer vi havde med vort bakkearbejde, og han var meget interesseret. Til sidst sagde han: „Ja, det er godt nok, og det er et stort arbejde, og det er også et godt arbejde, men det er ikke jeres arbejde: „Mener du da, vi skulle lade fremmede gøre det. Det ved du jo godt, vi ikke har råd til, Skjoldborg, så bliver det jo ikke udført“, sagde jeg. „Nej“, sagde Skjoldborg, „det er sandt nok, og det er også ord nok, men det er alligevel ikke jeres arbejde at gå her“. „Hvad mener du da, jeg skulle arbejde med, hvis jeg ville udrette noget ved siden af min lærergerning“, sagde jeg. „Du kunne jo f. eks. lave et bibliotek“, sagde Skjoldborg, „det har I jo ikke engang her i Ryomgård“.

— — —

Så gik der atter nogen tid, og da Skjoldborg kom igen, var jeg kommet i sognerådet. „Nu er jeg kommet i sognerådet, Skjoldborg“, sagde jeg. „Hvad vil du der“, sagde Skjoldborg. „Det skal jeg sige dig, Skjoldborg“, sagde jeg, „jeg vil lave det bibliotek, du talte om sidst“. „Nå, har du ikke fået det lavet endnu. Ja, gør det så — det haster“, sagde Skjoldborg. Jeg gjorde det. Biblioteket kom. Da jeg som sognerådsformand var formand for byggeudvalget, der rejste det nye alderdomshjem i Ryomgård, foranledigede jeg, at der blev indrettet et bibliotekslokale i bygningen. Jeg tror, det ville have glædet Skjoldborg at se det, men han fik det aldrig at se. Sidste gang, han besøgte os, var i 1932, da min broder og jeg sluttede bakkearbejdet. Da var han endnu rask. Vi sang „Skal gammel venskab være glemt“, ved sammenkomsten om aftenen i mit hjem. Det var den oversættelse, vi benytter her på skolen som de gamle elevs sang. Skjoldborg blev så begejstret for den, at han nogle dage efter, han var rejst, telefonerede efter den, og jeg sendte ham den. Og det var det sidste, vi hørte til ham. Han blev gammel, og han blev syg. I 1936 døde han, og der var jo nok til at fortælle, hvor betydelig en mand han havde været. Det ved man jo nu i mange af verdens lande, så det skal jeg ikke komme ind på. Her på skolen holdt vi en mindefest for ham den dag, han blev begravet. Vi følte, at vi havde mistet en kampfælle og en gammel ven. Jeg førte ordet ved den lejlighed, og jeg sluttede min tale med følgende digt, der stadig står som Ryomgårds realskoles minde over Johan Skjoldborg:

Han stod i sin ungdom paa solbjergets tinde
og saa mod den gryende dag.
Lys saa han stige, og mulm saa han svinde,
og han hørte kampgnyets brag.
Saa sprang han i strid for sin fattige bror
— hin husmand, der ørker den stridige jord —
Han digted de skønneste billeder frem,
saa lo de og sang »Mit og Marens hjem«.

De hørte hans raab hist fra solbjergets tinde,
og øjnene lyste og lo.
Og husmanden saa paa sin fattige kvinde
og huskede, at de var to.
Og saa tog de fat da paa hede paa klit,
og saa blev der arbejdet, saa blev der slidt.
Han tændte et lys i den hytte saa lav,
mens vinteren randt udi grøft og i grav.

Og nu er han død, men paa solbjergets tinde
hans ry end urokkeligt staar.
Langt vil det række, og sent vil det svinde,
men vokse, mens tiderne gaar.
Naar solen gaar ned i et luende baal,
og straalerne blinker i hakkernes staal,
da husker man ham i de tusinde hjem
og hædrer hans minde, for han sang dem frem.

Erik Munch.

Lidt Snak om Tobak og meget andet.

Det var et letsindigt Løfte, jeg gav Redaktøren, da han i Sommer — hin minderige 10. Juni — bad mig skrive „noget“ til Elevforeningens Aarsskrift.

Egentlig lød Opgaven paa en faglig Artikel, men hvad i Alverden skal jeg skrive om Handel, som ikke allerede findes i Haandbøger, i bindstærke Værker om Køb og Salg; om Bank og Børs; om Reklame, Varekundskab og meget andet, som de, der er gaaet Handelsvejen, forlængst har stiftet Bekendtskab med.

Vel kunde jeg berette min egen Historie, men — ærligt talt — den er ganske ordinær. Skulde jeg give vordende Handelsmænd et Par gode Raad, maa det blive: Find en god Læreplads, helst i en blandet Forretning i en ikke alt for stor By, og hvor der er Adgang til Handelskole. Tro ikke, at din gode Eksamen fra Skolen er nok, og tro ikke, at du er udlært, fordi du har staaet fire Aar i Lære. Tværtimod! Det kan endda anbefales at søge Handelsdagsskole og holde Sprogkundskaberne godt vedlige, allerbedst ved Ophold i Udlandet. Og husk, at Regnskabsvæsen er noget af det vigtigste ved din Uddannelse. Vordende Sælgere gør klogt i at studere Psykologi og øve sig i ikke at tale „Hul i Hovedet“ paa Kunderne! Og først og sidst: Bestil noget; men det er jeg sikker paa, at du allerede har lært paa Ryomgaard Realskole.

Selv naaede jeg ikke at efterkomme nævnte gode Raad som Helhed, men er dog blevet Købmand i dette Ords bedste og oprindelige Betydning og gik for mange Aar siden i Tobakkens Tjeneste. Og hvad er da mere nærliggende end at snakke Tobak; det er da et Emne, der mere end noget andet har Bud til de fleste.

Den gode Urt, som Johs. V. Jensen har kaldt Tobakken, er de manges strenge Herre og de flestes gode Tjener. Hvad har vi ikke alle oplevet i den svundne Tid, naar Tobakshandleren hængte „Udsolgt“ eller „Kun for faste Kunder“ paa Døren; naar Tobakshungeren plagede baade høj og lav. Og alt, hvad der kunde ose, gjorde det ud for en Pibe Tobak. Naar selv pæne og agtværdige Borgere plukkede „Violer“ paa Fortovet eller „rensede“ Spor- og Jernbanevogne ved Endestationerne; for slet ikke at tale om de, der mødte op ved Restauranternes Lukketid for at tømme

Askebægre, hvis da ikke Gæsterne, naar de troede sig usete, havde pakket Indholdet i Servietten og „reddet“ næste Dags Ration.

Da var Tobakken vist alles Herre og ingens Tjener. Det var i de Tider, da Tobaksforretningerne kunde skifte Ejer flere Gange om Aaret, og Køberne oftest var Rygere, hvis eneste Forudsætning for at drive Tobakshandel var en umættelig „Tobakstørst“; eller maaske fordi de følte sig svigtet af Myndighederne i Almindelighed og deres Tobaksleverandør i Særdeleshed. Men som nu vilde vise, at de kunde selv — ihvertfald: sørge for sig selv. Hvor mange kan vel sige sig fri for at have købt en Pakke „sorte“ Cigaretter eller lavet en Byttehandel med andre sjældne Ting?

Tobaksbranchen kan dog heldigvis som Helhed sige sig fri for Andel i den illegale Handel, selv om enkelte i Byretten eller i Rationeringsudvalget har set Rationerne „ryge“ til Skræk og Advarsel for ligesindede — altsaa frataget Retten til at „fordele“ Tobaksrationer. Tobakshandel har nemlig siden Rationeringen indførtes i Januar 1941 været privilegeret, saaledes at nye Udsalgssteder ikke kan oprettes, eller ihvertfald ikke faa Tildelinger fra Tobaksfabrikkerne.

Da Købekortene toges i Brug til Tobakkens rette Fordeling, sidst da Nyindskrivning fandt Sted i Foraaret, blev der dog givet utilfredse Rygere en Chance for at finde en ny Leverandør, og enkelte Nyetablinger kunde noteres. Men i det store og hele er der ikke oprettet Special-Tobaksforretninger siden 1940. Før den Tid aabnede man en Tobaksbutik, naar alt andet slog fejl.

Maaske har det undret en og anden at læse Ordet „Tobakstørst“, der for lidt siden løb mig i Maskinen. Det er nu rigtigt nok. I Tobakkens Barn-dom talte man om at drikke Tobak, d.v.s. Røgen. Det samme kan vel siges i vor Tid, da de allerfleste Cigaretrygere inhalerer.

Men den Tobaksform, som vore europæiske Forfædre stiftede Bekendtskab med, da de kom til det nyopdagede Amerika, synes at have været en Slags Cigar. Hør blot, hvad den spanske Biskop Bartholome de las Casas, der har udgivet Columbus Breve og refereret hans og andres Beretninger, skriver:

„Spanierne (der tales om to Mænd, der var sendt i Land straks efter Ankomsten til Amerika) havde mødt mange Mænd og Kvinder, der i Haanden bar nogle Gløder, som næredes af vellugtende Urter. Den tørrede Urt var indrullet i et ligeledes tørret, bredt Blad; det lignede den Slags smaa Musketter, som spanske Børn bruger ved Pinsetid. I den ene Ende var de tændte, og fra den anden sugede Folkene, og under Indaandingen drak de paa en vis Maade Røgen. De blev derved søvnige og berusede, men beskyttedes øjensynlig samtidig imod Træthedsfølelse. Folkene kalder den Slags smaa Musketter for tabacos.“ (Dette og meget mere kan læses i H. B. J. Cramers Bog: Cigarer og Cigaretter).

Mens vi er ved Columbus, er der god Anledning til at opfriske Johs. V. Jensen, der i „Den gode Urt“ (Pisangen, Gyldendal 1932) bl. a. skriver:

„Tobakkens Historie vilde man gerne oprulle i kraftige brede Strøg, 4—500 Aars Historie; indenfor en ringe Plads bliver det til et Par Navne, et Greb ned i Billedstoffet, som paa korteste Maade giver Tiden. Rent tilfældig er Tobakkens Indførelse bleven knyttet til Franskmanden Jean Nicot, efter hvem Tobaksgiften har faaet Navn, og til Englænderen Walter Raleigh, som grundede Kolonien i Virginia, han skal have røget paa Vej til Retterstedet, et Vidnesbyrd om Tobakkens Trøst, hvor tidligt man i

Europa forfaldt til den; han blev halshugget 1618. Men Tobakken kom jo som en Flodbølge, alle de anonyme Søfolk og Eventyrere, der for paa Amerika i Opdagernes Spor, de bragte den med sig til Værtshusene, se Billeder af Brawer, og derfra bredte den sig til hele Befolkninger. De gamle Billeder fra Opdagertiden, det kolossale Colombus Eventyr, bringer Tidens naive Paradisdrømme tilbage, Billeder af „Vilde“, som aldrig har eksisteret, med Uskyldighedens Bladekrans om Hofterne, Adam og Eva paa Jamaica. Ak, Bladene, de havde paa, var Tobaksblade, Jamaica blev et Synonym for Rom, og Naturlilstandens Fjer paa Hovedet, det er den Tilstand, man er i, naar man har røget en Cigar for meget og føler Svimmelheden som rigeligt med Fjer paa Hjernen. En Drøm gik under, da man fandt Amerika, men vi fik adskillig Erstatning, vi fik Tobakken.

Uimodstaaeligt trængte den igennem, blev forbudt, bandsat af Paven, som en Syssel med Ild og Røg, der mindede forvorpent om Helvede; des bedre smagte den i Lødom, man drak Tobak, om det saa skulde koste Livet. Det kunde ikke holdes nede; som Handelsobjekt, som Revenu, kunde man ikke værgе sig derimod; i romanske Lande er der den Dag i Dag Tobaksmonopol, uden det var man fallit. Den menige Spanier tænder sin Cigaret med Flint og Tønder, til Tændstikker har han ikke Raad, men Tobak skal man have Raad til.“

Den sidste Passus er ganske givet ogsaa gældende her paa Bjerget; jeg kunde nævne adskillige, der hellere gav Afkald paa et Maaltid Mad end paa en Cigaret. Og vore egne Finansministre har troligt og med Held efterlignet hinanden ved ikke at kunne finde paa andet end Tobaksafgifter, naar nye Skatter skulde udskrives. Og vi menige Danskere har endnu tiere lovet os selv og Konen at holde op med at ryge, men Nicotiana var altid den stærkeste.

Saa var det noget andet for 25—30 Aar siden, da en 20 Stk. „Ali Baba“ kostede 15 Øre, da „Motor“ og „Flag“ var de førende Mærker. Det var, dengang jeg gik i Skole i Ryom; da Skolebestyreren røg ægte Virginia Cigaretter fra en 50 Stk. Daase, og vi Drengе i ældste Klasse fik Lov til at snuse; eller vi kunde nyde Synet af den blaa Røg fra Inspektørens fine Merskumspibe. Det var, dengang Skolens Lærere kunde møde op med rødt Vikingе-Fuldskeg; da vi tog paa aarlig Udflugt til Grenaa Strand, der endnu ikke var „opdaget“, og gik i Vandet uden Badedragt og selvfølgelig snød sig til en Smøg i Klitterne.

Jeg røber næppe Hemmeligheder ved her at tilstaa, at de fleste af os stiftede Bekendtskab med Tobakken, mens vi gik i Skole. Og „Mester Erik“, der paa den Tid var et sprælsk og vittigt Skoleblad, har i sine Spalter bragt megen Omtale af Elevers mere eller mindre heldige Berøring med den ædle Urt.

I mange af de Digte og Sange, som Hans Holm og Manden, der grubler, skrev til os, er flere Vers helliget Tobak. Tavlekludens Vise mindede mig nys derom. Og i Visen om „Skolens Museum“, skrevet af „X“ til Elevforeningens Fest for Skolens Elever den 6. April 1922, forekom en Cigar, maaske findes den endnu paa Museet? Ja — til disse Fester paa Skolen, naar de smaa var sendt hjem til normal Togtid, var der let Taage i Skolegaarden, og Dagen derpaa kendtes flere af Deltagerne blegere end ellers.

Husker du dengang —? Men er det anderledes i Dag? Jeg havde i denne Sommer Lejlighed til sammen med mine Klassekammerater at opfriske en Bunke Minder fra Skoletiden, og jeg har puttet andre ind i

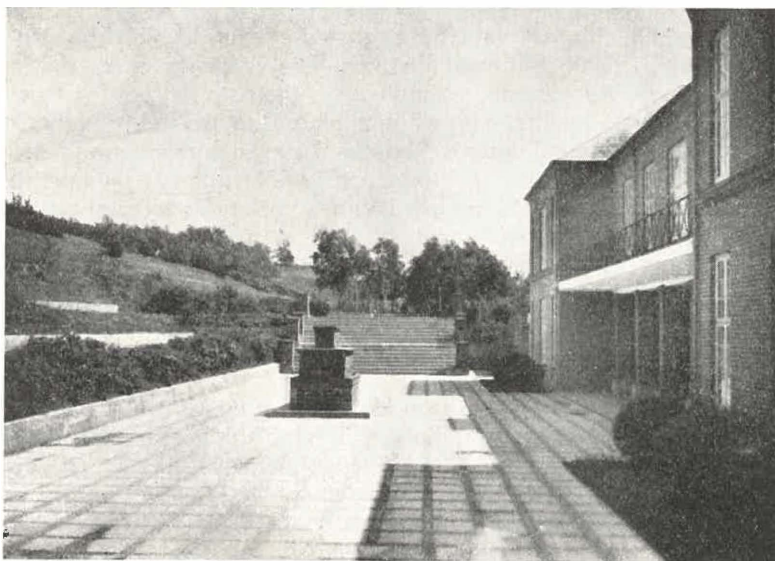
denne lidet faglige Artikel. Og til Oplysning for alle kommende 25 Aars-Jubilarer haaber jeg, Redaktøren andetsteds i Aarsskriftet har fortalt om dette Aars Sommerfest, hvor det lykkedes at samle Aargang 1923 næsten fuldtalligt. Af de tre, der ikke var kommet til Ryom i Dagens festlige Anledning, formenes een at være lovligt forhindret ved at være bosat et eller andet Sted i Amerika, mens de resterende to bestaar af „Ikke Rygere“, men at det dog ikke kan siges med Bestemthed, at det var Aarsagen til deres Udeblivelse.

Resten af Klassen havde en dejlig Dag, og det var en Fornøjelse at erfare ved Selvsyn, at alle kunde ryge Tobak og føle sig hensat til den gode gamle Tid.

Kommende Aars Jubilarer vil kunne overbevise sig herom ved at stikke Næsen i Elevforeningens nyindviede Gæstebog, hvor Navnene fra den berømmelige Aargang 1923 blev indridsede i Skæret fra en Cigar eller Cigaretts Glød.

Bellahøj, i August 1948.

K. Mejnecke-Madsen,
forhen Journalist M. ved »Mester Erik«.

H. C. Andersen som Lyriker,

hans Betydning som saadan
og hans bedste lyriske Digte.

Naar man læser H. C. Andersen i vore Dage, læser man kun Eventyrene og maaske „Improvisatoren“. Der er ingen eller kun faa andre end Litteraturhistorikeren, der læser hans Digte og Skuespil, og dog blandt hans Digte er nogle af de smukkeste, som er skrevet paa Dansk.

H. C. Andersens mest kendte Digt er uden Tvivl „Det døende Barn“, Andersen skrev det allerede, medens han gik i Slagelse Latinskole.

Hans Rektor (S. S. Meisling, 1787—1856) kaldte det et dumt og sentimentalt Digt, og det er ogsaa i høj Grad sentimentalt.

Dog, det er som sagt det mest yndede af Andersens Digte, det er ogsaa rørende og dybtfølelsesfuldt skrevet i en af Andersens mange nedtrykte Timer, medens han var i Rektor Meislings Hus.

Digtet fremkom i Andersens første Digtsamling (1830). I Andersens Digtsamling fra 1831 („Phantasier og Skizzer“) er Digtet „To brune Øjne“.

Grunden til „To brune Øjne“s Tilblivelse er følgende:

I Sommeren 1830 var Andersen paa Rejse i Jylland, det var hans første Rejse med offentlig Understøttelse. Rejsen gik fra København over Sjælland og Fyn til Jylland, igennem hele Jylland og tilbage igen over Fyn og Sjælland.

I Faaborg blev Andersen forelsket i en smuk ung Pige, Riborg Voight (hun var en Søster til en af Andersens Studenterkammerater), hun giftede sig kort efter med en ung Mand, som hun havde været forlovet med i nogen Tid.

Dengang brød man ikke Forlovelser.

Til hende er „To brune Øjne“ skrevet; dette lille Digt er efter min Mening saa smukt, at det bør kendes af alle, det staar fuldt paa Højde med de bedste af Chr. Winthers „Digte til Een“ (hans Hustru Julie).

Det lyder i sin Helhed saadanne:

To brune Øjne jeg nylig saae,
I dem mit Hjem og min Verden laae,
Der flammed Snillet og Barnets Fred:
Jeg glemmer det aldrig i Evighed!

I Aaret 1832 udsendte Andersen en ny Digtsamling „Vignetter til dan-

ske Digtere“, det var et Forsøg paa at karakterisere hver af dem; selv ubetydelige Digtere som Brødrene Trojel var taget med.

Henrik Hertz (den Gang kun kendt som Forfatteren af de anonyme „Gengangerbreve“, Hertz hævede først sin Anonymitet senere), yder Andersen den højeste Ros, selv om at Forfatteren af „Gengangerbreve“ har mange onde Sindelag til Andersen i disse.

Hvilket glimrende Bevis paa Andersens Upartiskhed.

De bedste af „Vignetter til danske Digtere“ er Versene om Ole Johan Samsøe (dansk Digter, 1759—1796, kendt som Forfatteren af Skuespillet „Dyveke“) og Johannes Ewald. I Verset om Knud Lyne Rahbek skriver Andersen, at Bakkehuset vil blive glemt, men aldrig Rahbeks Inge. Det er lige omvendt; alle mindes Bakkehuset, hvor Kamma Rahbek var den gæstfri Værtinde for alle Datidens betydelige Digtere og Videnskabsmænd, men ingen eller kun faa læser Knud Lynes Sange og Viser.

I Aaret 1843 opholdt Andersen sig sammen med Thorvaldsen paa Nyeø.

En Dag, da Thorvaldsen havde formet Holbergs Buste i Ler, bad han Andersen skrive et Vers derom. Andersen var straks rede og skrev følgende Vers:

»Nei, Danmark skal ei have Holberg meer,
Jeg bryder Leret, som hans Aand omfatter!«
Saa talte Døden. »Af det kolde Ler«
Bød Thorvaldsen, »skal Holberg fødes atter.«

Dette viser, hvor dygtig Andersen var til at improvisere Digte.

En Dag i Aaret 1844, da Andersen var paa Besøg hos Kong Christian den 8. og Dronning Karoline Amalie paa Øen Fuur, improviserede Andersen et Digt til Kongen og Dronningen og et til hver af Hoffets Damer og Herrer.

Andersen havde uhyre let ved at rime, han rimer med samme Lethed som Heinrich (berømt tysk Digter 1797—1856).

Alene til Festerne hos Collins har Andersen skrevet langt over 100 Lejlighedssange.

I Aaret 1848 udkom Andersens Skuespil „Ahasverus“, denne Digtning indeholder store Skønheder, blandt de lyriske Partier heri er Martyrernes Sang den smukkeste; den lyder saaledes:

Lad Hedningens graadige Ørne,
Kun flænge mit Bryst itu.
Oh Kristus du Rose blandt Tjørne
Hvor bløder og blomstre dog du.

Skuespillet „Ahasverus“ behandler, som Navnet siger os, Sagnet om den evige Jøde.

Kritikken (Oehlenschläger) var haard.

Fra Andersens 4. Digtsamling („Digte, gamle og nye“, 1847) stammer det smukke Digt „En Digers sidste Sang“. Det lyder saaledes:

Løft mig kun bort, du stærke Død,
Til Aandens store Lande;
Jeg gik den Vei, som Gud mig bød,
Fremad med opreist Pande;

Alt hvad jeg gav, Gud, det var dit,
Min Rigdom ei jeg vidste;
Hvad jeg har øvet, er kun lidt,
Jeg sang, som Fugl' fra Qviste.

Farvel, hver Rose frisk og rød,
Farvel, I, mine Kjære!
Løft mig kun bort, du stærke Død,
Skjønndt her er godt at være!
Hav Tak, o Gud, for hvad du gav,
Hav Tak for hvad der kommer!
Flyv, Død, hen over Tidens Hav,
Bort, til en evig Sommer!

I Aaret 1851 skrev Andersen den dejlige Nationalsang „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“, den er efter min personlige Mening den smukkeste, vi ejer. En Gang i 1850erne mødte den nu verdensberømte og fejrede Digter sin Ungdoms Elskede Riborg Voight ved et Selskab. Efter dette Møde skrev Andersen det lille Digt:

Vi saae hinanden efter mange Aar;
Jeg saae — i Dybet, da jeg saae i Øiet!
Min Tanke aldrig hun at vide faaer,
Vi hilsedes, vi vare saa fornøied.

Det var et kort Minut og dog saa rigt,
En Duft af Blomster strømmed' mig imøde!
Jeg tænkte paa — en Sang, et Ungdomsdigt,
Jeg nynner den — og mine Kinder gløde.

Nogle Aar tidligere havde Andersen forelsket sig i den svenske Sangerinde Jenny Lind. Til hende skrev Andersen det lille Digt:

Du sang — jeg hørte henrykt Sangerinden,
Mon vel af mig min bedste Sang hun faaer?
— Men Sangerinden glemte jeg for Qvinden,
Jeg synger ei, for dybt mit Hjerte slaaer.

Hvilket smukt og yndigt lille Digt!

Fra Aaret 1853 stammer Andersens eneste Salme „Som Bladet, der fra Træet falder“, den blev sunget ved hans Begravelse i 1875.

Den lille Salme, som giver et smukt Bevis paa Andersens varme, dybe og barnlige Kristentro, lyder i sin Helhed saaledes:

Som Bladet, der fra Træet falder,
Saa er mit Jordliv ikke meer!
Jeg er beredt, naar Du mig kalder,
Gud, Du som helt mit Hjerte seer,
Veed al min Brøst, hvad i mig boer,
Og min Fortrøstning dog saa stor.

Gjør Smerten kort i min Forvandling,
Forund mig Barnets hele Mod,
Du dømme Tanke, dømme Handling
I Naade kjærlig, fadergod.
Ryst bort min Angst! kun Dig jeg see!
I Jesu Navn, din Villie skee!

Fra Aaret 1859, da Andersen igen var paa en lang Rejse i Jylland, stammer Jyllandssangen „Jylland mellem tvende Have“; Andersen digtede den under en Køretur over Heden.

I Aaret 1858 døde en af de Kvinder, som havde betydet mest for H. C. Andersen, denne Kvinde var „Henriette Wulff“, hun brændte op paa et Skib midt ude paa Atlanterhavet.

Ved Efterretningen om hendes Død skrev Andersen et stærkt personligt Mindedigt. Digtet staar fuldt paa Højde med Hauchs Mindedigt over Christiane Oehlenschläger; det er uden Tvivl det bedste Mindedigt i dansk Litteratur.

Digtet er desværre for langt til, at det kan citeres i sin fulde Længde. Jeg skal kun citere det Vers, hvori Andersen fortæller, hvormeget hun har betydet for ham.

Du var mig en Søster deeltagende stærk,
Min Sjæl holdt du oppe, naar Verden mig traadte,
Du kjendte, forstod mig, og det er dit Værk,
At lidt jeg ej sank, naar synke jeg maatte.

Digte som „Konen med Æggene“ og „De Danske og deres Konge“ er kendt af alle.

„Konen med Æggene“ kommer i Vittighed og Verskunst paa Højde med J. H. Wessels „Smeden og Bageren“.

„De Danske og deres Konge“ har det smukke Omkvæd „Men Danmark stoler paa Herren“.

Af Andersens andre Digte kan nævnes de to dejlige Digte „Rabbi Meyer“ og „Det har Zombien gjort“ samt Digtene „Lille Viggo“, „Panden, Øiesten“ og „Gurre“. — Disse er kendt af alle.

Det kan i høj Grad betale sig at læse H. C. Andersens Digte, der er Perler iblandt.

Axel Andersen.

NB. I Citaterne er Andersens egen Stavemaade og Tegnsætning bibeholdt.

Paa Togt med Tropehjem og Solbriller.

I straalende Sol med Tropehjelme, Solbriller og Rygsække startede 20 forventningsfulde Studenter med Afrika som Maal.

Turen med Nordekspressen gennem det krigshærgede Tyskland og det rige Belgien til Paris viste os kun, hvad de fleste af os i Forvejen ved — langs Banelinien i Tyskland Ruiner og tiggende Børn og dernæst Belgiens Bjergværksbyer med deres bugnende Forretninger. „Nok se, men ikke røre“, var vort Valgsprog, idet Belgierne kun vekslede danske Penge til en urimelig Kurs. Efter 30 Timers Kørsel ankom vi ganske forfrosne til Paris, da Vejret havde skiftet. Her tilbragte vi saa 2 sorgløse Dage, idet Bekymringerne for det store Pengebeløb, vi her brugte, først viste sig senere. De 900 km til den spanske Grænse tilbagelagdes — takket være de lynhurtige franske Tog — i Løbet af kun 12 Timer. Paa den Strækning udfoldede det mest pragtfulde Panorama sig, hvor de skønne Badebyer ved Atlanterhavet laa ved Pyrenæernes Fod. Ved Ankomsten til den franske Grænseby, Hendaye, opdagede vi til vor Skræk, at vore Pas ikke var viseret for Tilbagerejsen. Naa, Hovedsagen var jo, at vi kom igennem, saa vi gik frimodigt ind i den franske Told, hvor man ikke sinkede os, idet Funktionærene strejkede. Værre var det imidlertid ved den spanske Grænsepost, hvor SS-lignende Politifolk strengt vogtede paa, at ingen Kommunist kom ind. Rektor ved Københavns Universitet havde ved Afrejsen maattet attestere, at ingen af os var Kommunist, og at ingen vilde udgive Propagandaskrifter mod Franco. Vi var ikke ligefrem begejstrede, da disse alt andet end behagelige Embedsmænd sinkede os saa meget, at det daglige Tog dampede af 2 Minutter før, vi var sluppet igennem. Imidlertid var denne Dag i Irun den mest fornøjelige, vi tilbragte i Spanien.

Det varede ikke mange Øjeblikke, før vi opdagede, at vi kunde købe Sydfrugter og Vin for faa franske Penge (Nationalbanken havde ikke bevilget os spansk Valuta). Om Aftenen samledes alle Byens ca. 2000 Indbyggere paa Byens Torv og dansede sydlandske Danse til en for os fremmedartet Musik. Man skal lede længe efter en saadan Farvepragt, som de skønne spanske Kvinder udfoldede i deres Silkekjoler. Vi blev opfordret til at danse, og bagefter blev vi indbudt til at besøge en spansk

Familie — vi var 2 ved den Lejlighed. Her opdagede vi, at der bag Spaniolernes hidsige og iltre Temperament laa en enorm Livsglæde, der gav sig Udslag i megen Venlighed og Gæstfrihed. De daglige Sorger slaar ikke deres Humør ned. En Tyrefægter, der havde faaet Armen revet af, fortalte smilende om, hvordan Uheldet var sket. Paa vor 4. Døgns lange Rejse gennem Spanien var vore Tanker ikke blide. De spanske „Kreaturvogne“ med deres Lus og Lopper var ikke just de Overnatningssteder, vi havde ventet os. Naar vi skulde „træde af“, maatte vi besørge Ærindet paa Gulvet i et dertil indrettet Rum. En „lækker“ Blanding af „flydende og fast“ dækkede her Gulvet. Vore Studiner kom som Regel tilbage derfra blaa i Hovedet med uforrettet Sag. Vi selv foretrak at benytte Togets Trinbræt. Det var derfor med lidt blandede Følelser, vi ankom til Gibraltar. Her mødte vi vor Rejseleder, som var Kassemester og havde Dollars til Indkøb af Fødevarer, Drikkevarer og Hotelværelser. At dette sidste saa var fyldt af Utøj m. m., tog vi os ikke nær, idet vi ikke havde sovet i en Seng i 4 Døgn. Efter 14 Timers Søvn var vi saa i Stand til at fordøje nogle af de Indtryk, vi havde modtaget paa Turen gennem Spanien: Sceneriet, der vexlede mellem Bjerge, Ørken, Vinmarker og lignende sad gemt langt nede i Underbevidstheden takket være den usigelige Tørst, som Varmen og Valutamangelen gav os. Foran Madrids Banegaard opnaaede vi at holde flere hundrede Mennesker samlede en hel Dag ved at sove og spise lige foran Indgangen. En Politimand oplyste os om, at vi gjorde bedst i at holde op med at synge kommunistiske Sange (vi sang: Og General Napoleon og hans 10.000 Mand). Konzentrationslejrene tiltalte os ikke, saa vi tav, selv om vi ikke mente, Sangen var kommunistisk. Vi maatte pænt lære at tale Spansk, thi enten forstod Spaniolerne ikke andre Sprog, eller ogsaa maatte de ikke forstaa andre. Da vi endelig saa Gibraltar forsvinde bag os, drak vi den sidste danske Øl, som var bestilt til den Lejlighed (en dansk Øl i Tanger koster 8 danske Kroner).

Den første Afrikaner, vi traf, var en Neger, som til vor store Overraskelse talte flydende Dansk. Han havde rejst gennem Danmark med et Jazzband. En lille Mindelse om, hvor jeg befandt mig, fik jeg, idet en Araber stjal mine Solbriller. — Ved Ankomsten til fransk Marokko havde vi passeret 14 Toldsteder, saa vi vidste efterhaanden, hvordan vi skulde slippe lettest igennem

MAROKKO:

Intet Sted i Verden møder man som i Maroc Fortid og Nutid i saa nær Forening. Marokanernes Levemaade, Klædedragt og Skikke er i Dag som for Aarhundreder siden. De samme Rytterkunster, som de dengang gjorde, gør de ogsaa i Dag, blot har de maaske et Gevær i Haanden i Stedet for en Krumsabel, thi af alt det, Europa har lært Araberne, er Krudtet det, de bedst har forstaaet at bruge. De allerfleste jordbrugende Marokkanere (Berberne) bor i lerklinede Hytter, Nomaderne i Telte, og til Jordens Bearbejdelse bruger man en Træplov forspændt med en Dromedar, et Æsel eller en Kvinde (Manden rider altid, mens Kvinden gaar bagefter og bærer Byrderne paa Hovedet). I de europæiske Bydele derimod hviner de elektriske Kulkraner; Sporvogne og Dollargrin kører ad brede, asfalterede Gader kantet af Palmer, og Lysreklamer straalere fra hypermoderne Biografer. — Marokko er befolket af alle Nationaliteter, og vi traf en Del Danskere, hvoraf nogle er politiske Flytninge, som nu har indrullet sig i

Fremmedlegionen. Da jeg forsøgte — om end forgæves — at træffe Ingeniør Hvid, gammel Ryomelev, nu bosiddende i Casablanca, blev jeg i Stedet bestjaalet. Vor Leder og jeg i Forening forsøgte at fange Tyven og raable: „Stop ham“, men det resulterede kun i, at en Flok Arabere slog Kreds om os, og halvvejs truende og grinende fik de os til at fortrække. Arabernes Fingernemhed i saa Henseende er enestaaende. Een lettede mig for min Lommekniv og mit Guldfilter, uden at jeg mærkede det, før det var oppe af Lommen; og væk var Manden i samme Nu. — Som synligt Udslag for den Opmærksomhed, vi vakte ved vor Ankomst til Meknes, stod følgende at læse i Byens kommunistiske Blad: „I Dag ankom en Flok unge Fyre paa Gennemrejse til vor By. De var udstafferede med Murer-

En Oase med helbredende Svovlkilder.
Dadelpalmer og Appelsintræer skygger for den brændende Sol.

kaskette (vore Studenterhuer), Tropehjelme, skotskternede Skjorter og korte Bukser. I Modsætning til deres kvindelige Ledsagerinder, der var pyntet med smukt farvede Kjoler, lignede de Landstrygere. De gav sig ud for at være danske Studenter paa Rundrejse i Marokko“. Andre Aviser omtalte os senere mere smigrende, idet vi da havde faaet skiftet Tøj og var blevet vasket efter Spaniensturen. Samtidig havde vi fundet ud af, at det ikke var Skik at gaa i korte Bukser.

En marokkansk By er delt i 4 Dele: en Europæerby — en Araberby — en Jødeby og en Kvindeby. De enkelte Bydele er skarpt adskilte fra hinanden ved høje Mure. Ved Indgangen til Kvindebyen staar endog bevæbnede Negersoldater, der skal forhindre de prostituerede Kvinder i at undslippe. Her bor udelukkende Kvinder, der ernærer sig ved ugenert at „byde sig til“. Disse arme Kvinder er anbragt derinde for hele Livet, med mindre en af de „besøgende“ forbarmer sig over en og gifter sig med hende. Nogle er anbragt derinde som Straf, mens andre frivilligt har valgt at leve der. Lige fra ganske smaa Araber- eller Negerpiger til gamle ryn-

kede sydlandskfyldige Kvinder henlever her deres Dage. Af de sparsomme Penge (5—10 Kr.) de tjener, maa de aflevere Halvdelen til „Patronen“, som er den ældste. I den sydligste By, Marakech, forefindes endnu Barbariet i Renkultur i Kvindebyen. Kvinderne dér var saa nærgaaende, at en Negersoldat med Gummiknippel uden Medlidenhed Gang paa Gang maatte slaa en Kvinde i Jorden. Det er intet Under, at 65 pCt. af alle Arabere lider af Syfilis.

De 2 andre Bydele — Araberbyen og Jødebyen — kaldes for Medinaen. Denne bestaar dels af Beboelseshuse, dels af Soukks (Boder, hvor man kan købe alt). Skal man købe nogle Ting, f. Ex. Lædervarer, spørger man blot om Vej til Gaden, hvor de sælges — i een Gade findes der kun een Slags Forretninger. Ved at gaa fra Bod til Bod opdager man, hvor det er muligt at prange Prisen længst ned, og her køber man. En Araber forlanger ofte 10 Gange saa meget, som han vil sælge for, saa det kan undertiden tage flere Timer at faa Prisen slaaet ned til det, man vil give. Efter min Mening overgaar Araberne Jøderne som Handelsfolk. Da indfødt Arbejdskraft er meget billig, er Priserne saa lave, at vi næsten ikke kan forestille os det. Ingen Rationering forhindrer een i at købe. De lækreste Gulvtæpper til kun 70 Kr. kunde vi have købt; men kun faa af os turde risikere at faa dem beslaglagt af den danske Told. — Alle de Forestillinger, vi knytter til Araberne, findes her i Medinaen: hvide Paladser, Haremskvinder (Odalisker), Slangetæmmere og Heksedoktorer, der med deres glødende Jernstænger og Bønner mener at kunne helbrede de syge. Den Syden, som den glødende Jernstangs Berøring med Menneskekød fremkalder, berørte øjensynlig os mere end det stakkels Offer, der for ikke at „tabe Ansigtet“ maatte bide de — for vore tanker — ulidelige Smerter i sig.

Den 4. og sidste Bydel — Europæerbyen — minder en Del om et europæisk Villakvarter, blot er Forholdene større og Husene mere mondæne. Her lukkes alt til med Skodder fra 13—17 for at holde Varmen ude, og ingen Europæere færdes ude paa den Tid ialtfald ikke i de Byer, der ligger inde i Landet. I den sydligste By, hvor vi var, Marrakeck, var Dagtemperaturen 48° i Skyggen, mens Nattemperaturen var „dejlig“ kølig, 30—35°. I denne Oaseby kunde vi ikke udholde at være mere end 3 Dage, saa vi maatte rejse derfra før Bestemmelsen til Casablanca og Rabat, hvor Klimaet var dejligt. Disse 2 Byer er direkte Kontraster, idet Casablanca er stærkt præget af et lidet tiltalende Havnekvarter, mens Rabat er tiltalende og venlig paa alle Maader. I Casablanca er Mord og Røverier ingen Sjældenhed, og her kan man — i Modsætning til i de andre Byer — ikke gaa alene ud om Aftenen. I Rabat boede vi paa „Vildmandsvis“ i Negerhytter. Foruden os fandtes i Negercrawlen nogle Arabere, som vi fik personlig Kontakt med. Vi opdagede, at de paa mange Punkter stod meget højt kulturelt set. Det er almindeligt, at Arabere taler og læser Fransk foruden Arabisk, og en stor Del kan derforuden Amerikansk. De læser Bøger paa Originalsprogene, og ved Universiteterne nøjes man ikke med at studere 6—8 Aar, nej, man studerer hele Livet. Den arabiske Kunst er uendeligt højt hævet over vor. De haandlavede Ting i Cedertræ, Læder, Sølv og Kobber er saa pragtfulde, at man ikke kan beskrive det. Adskillige Ting tyder ogsaa paa, at de er mere religiøse end vi. Hver Dag Kl. 20 lød et Kanonskud — vel at mærke i Fastetiden — og dette forkyndte, at Araberne kunde paabegynde deres Maaltid. Ingen rettroende Araber

maatte spise, før Skuddet havde lydt; og Spisningen maatte være overstaaet Kl. 12 Midnat. Vi var selv ude for, at en lejet Araberchauffør paa en Rundtur i Bjergene (Atlasbj.) ganske pludselig standsede Bilen og gik ind paa en Restaurant for at spise. At vores Mad stod og ventede paa vort Hotel, bekymrede ikke ham det mindste. Hver Dag, naar Solen gaar ned, stiger en Araber op paa Paladset, og med en Trompetfanfare og en arabisk Sang forkynder han, at nu er det Tid at gaa i Moskeen — der er flere Hundrede i en Araberby. — Stille lister Araberne een for een ind, falder paa Knæ, og med Ansigtet vendt mod Mekka fremmumles de for os mærkeligste Bønner. I tidligere Tider faldt de paa Knæ, hvor de befandt sig, men Europæernes Chikanerier har bevirket, at de nu søger Ly

Arabernes hellige By
Moulay Idriss.

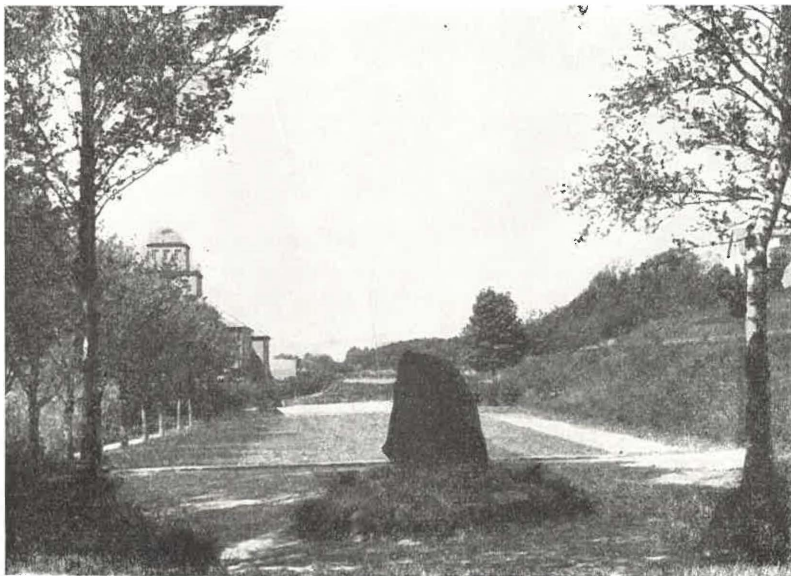
i Moskeerne, hvor der er forment Europæerne Adgang, selv om de tager .Skoene af.

Hjemturen blev paabegyndt, og Strabadserne gennem Spanien maatte døjes endnu engang paa 3. Klasse. Visum var blevet skaffet (Penge gør sommetider Underværker). Den beregnede 2 Døgnstur gennem Landet skulde atter være 4 Døgn, trods det, vi mente at kende Finesserne nu. Vor Madpakke strakte ikke til, og hvad værre var — de medbragte Dollars kunde ikke vexles paa Turen. Takket være 30 franske Studenter, der var paa samme Tur som vi, fik vi reserveret en Waggon og fik Tolden ved den spansk-franske Grænse til at visitere os Kl. 1 Midnat, skønt dens Lukketid var Kl. 21. Den franske Rejsefører var i Stand til at „skælde ud“ paa flydende Spansk, hvad ingen af os kunde, og denne Fremgangsmaade er ofte virkningsfuld i de sydlige Lande. Da vi igen kom til Frankrig, blev vasket og fik rent Tøj samt noget at spise og drikke, følte vi os igen i Civilisationen. Atter tilbragte vi nogle dyre Dage i Paris — vi var blevet forvænt med Priserne i Marokko — og nu havde vi kun eet

Problem tilbage, hvordan skulde vi komme gennem Tolden? Det gik dog fint selv med Krumsablerne.

Ved Ankomsten til mit Hjem aabenbaredes foruden nogle andre sjældne Ting en Del „Smaadyr“, som D.D.T. ikke havde været i Stand til at dræbe. Nu var jeg hjemme igen; og tilbage har jeg en Mængde uforglemmelige Minder. Tilsidst vil jeg sige, at jeg rejste ud, og jeg kom hjem med den Overbevisning, at „ude er godt, men hjemme er bedst“.

Birger Breum.

Eftertryk af denne artikel
ogsaa i uddrag
er ikke tilladt.

Som lærerkone i Sydslesvig.

*Så løfter Danmark stammende sin røst
mod den fortabte søn, som banker på,
og svarer: „Du er tysk. Hvad vil du. Gå!“
Hun korsor sine arme for sit bryst
og stirrer på sit barn med kolde blikke
og siger vredt: „Gå bort! Jeg kender dig ikke.“*

(Valdemar Rørdam.)

Det er en historie for sig, hvordan jeg lærte min mand at kende — den tilhører privatlivet. Men som lærerkone er jeg kommet til Sydslesvig, og det kan måske interessere en og anden at høre om tilværelsen hernede, både for os og for de mennesker, vi lever blandt.

Min mand var kommet herved i marts 1947, og belært af hans erfaringer m. h. t. indrejsetilladelser, søgte jeg både som lærerkone og sygeplejerske — og sandelig om myndighederne ikke overgik sig selv og gav mig lov til at rejse til Sydslesvig i september, kun et par måneder efter, at jeg havde søgt. Mit første møde med det danske arbejde i Sydslesvig var indvielsen af Kaj Munk-skolen i Kappel 26. september 1947. Denne skole havde haft et utal af besværligheder og overgreb fra landsregeringen at rydde til side, før den kom i gang, og selv nu havde man kun tre tyske klasseværelser og en barak til rådighed for 355 børn. Jeg mindedes vor egen skole i Ryomgård. En hel del vidste jeg om danskheden, før jeg kom, men det, jeg mødte, både i ord og sang fra børnene og i de glade smil fra forældrene, kort sagt hele samværet gav mig en hel anden forestilling om „problemet Sydslesvig“. Mit første indtryk var fest og glæde over, at en lille sejr var vundet, men jeg lærte senere, at det at være dansk hernede ikke er let.

Vi boede i en stue med terrassogulv inde bag en anden families dagligstue, en luksus, som var nået ved hjælp af 3 cigaretter — for almindelig ret og orden kendes knap nok i landet her, hvor flygtningene og regeringen i Kiel styrer, eller rettere vanrøgter den hjemmehørende befolkning, og da især den dansksindede del.

I Danmark havde jeg jo nok mærket, at alt ikke var så let som før

krigen, og at vi måtte spænde den berømte livrem lidt ind — men her mødte jeg den nød og elendighed, der er hele Tysklands lod. Hør bare lidt om rationerne (der dog nu er noget bedre): 3 kg brød, 200 g fedtstof, 1 æg, ca. 1 kg gryn af forskellig slags, lidt fisk og 200—300 g kød om måneden. $\frac{1}{4}$ l skummet mælk om ugen, 100 kg kartofler til vinteren. På baggrund af dette her kan I vist godt forstå, hvor lykkelige man har været for den hjælp, som — og det må man huske — Danmark havde tilbudt. Og selv om vi danske statsborgere ikke må klage, så har jeg lært, at vi i Danmark har det saa rigeligt, at vi ikke kan være bekendt at gøre vrøvl og lave „hungerdemonstrationer“.

Noget af det, der gjorde stærkest indtryk på mig, var de mange flygtninge. I det hus, vi boede i, lever normalt to familier — nu seks med ialt 20 personer — og sådan er det overalt. I kan vist godt huske fra krigens tid, hvordan det var at have sådanne „Gæster“. Dertil kommer sortbørs, tyveri, overfald, svindel og al mulig råddenskab.

Det er sådan omtrent de daglige forhold i Sydslesvig, og under de kår arbejder danskheden. I skolen går som nævnt 355 børn; til danskundervisning om aftenen går godt 100 voksne og rundt regnet 50 fra ungdomsforeningen. Til folkedans kommer hver uge ca. fyrré, både unge og ældre, og i kirken — ja, det vil altså sige en krosal, for i kirken har vi ikke lov at komme — er der hver søndag over 100 mennesker. Det er nu sært at være med til en sådan gudstjeneste, og jeg kunne gerne unde jer at opleve det engang — det kan I ikke forstå, før I ser det. Gad vidst, om det ikke omtrent må have været sådan i de første menigheder. Her er ånd og liv, som vi slet ikke kender det hjemme. Man kan under ingen omstændigheder sige „konjunktur“ om dette arbejde, hvis man da skal holde sig til sandheden. Det er så morsomt at komme rundt og snakke med folk hernede. Som sygeplejerske traf jeg alle slags mennesker, skønt jeg kun hjalp sundhedstjenestens sygeplejerske nogle måneder, og hvor er det betagende at høre folk prøve på at gøre sig forståelige på det danske, de har lært ved undervisningen eller af skolebørnene. Mange gange var de lidt generte, fordi de troede, jeg ville le ad deres mangelfulde sprog, men alligevel klemte de på, og der er mange hjem, hvor dansk er ved at blive omgangssprog. Tror nogen af jer, det er materielle hensigter, der ligger bag sådan et sprogskifte.

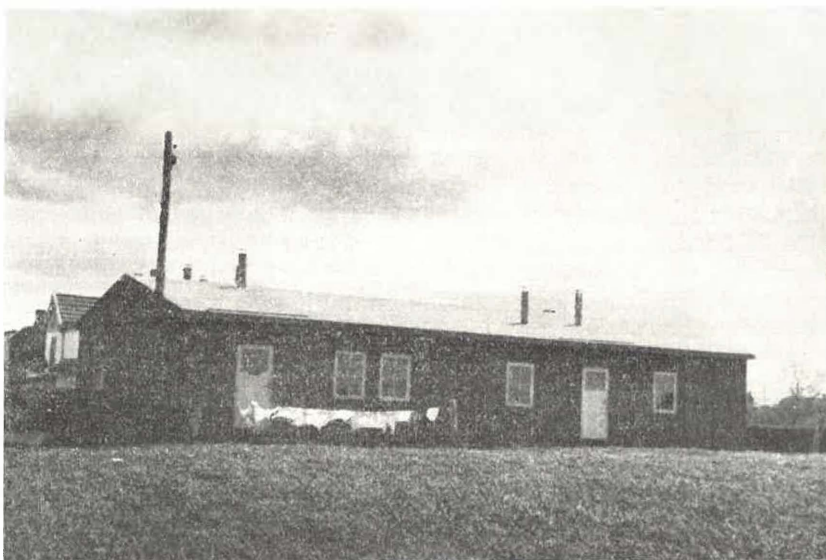
Efter efterårsferien var det blevet bestemt, at min mand skulle overtage en ny dansk skole i Gelting på nordspidsen af Angel.

Forældrerekredsen havde ventet fra november 1945, og skolebarakken stod derude. Endelig i februar kunne vi flytte og altså få vort eget hjem. Alle de gifte ved da, hvad det vil sige. Her i Gelting mødte vi landbefolkningen. Billedet af danskheden og dens kår er det samme som i Kappel, kun er det hele roligere og mere grundfæstet, fordi bønderne er mere konservative og tro mod det nedarvede. Herude har vi truffet flere, der af forældre eller bedsteforældre har lært dansk og bevaret det trods mere end firs års prøjsertvang, f. eks. formanden for Sydslesvigsk Forening, Iversen, der har lært det af sin far, eller slagter Petersen, der har lært dansk i sin læretid i Flensborg for 50 år siden.

Her i skolen er vores lille Lone født. Det knytter os naturligvis særlig til stedet, og vi er egentlig helt faldet til blandt befolkningen, så vi rigtig for alvor kan sige, vi har vort hjem her.

I skolen er der 80 børn, som min mand må undervise alene foreløbig.

Hvornår lærerinden kommer, ved vi ikke. Hun søgte indrejsetilladelse i december 1947. Selv om jeg ikke er helt inde på livet af det arbejde, kan jeg mærke, med hvilken lyst og glæde børnene kommer til skolen. Der bliver bestilt noget i timerne, og allerede nu — efter få måneders undervisning — kan børnene forstå, når min mand fortæller danmarkshistorie, bibelhistorie eller andet på dansk, og mange kan svare på rigtig godt dansk. Det er også pudsigt at se børnene, når de — hvad jævnlige sker — bliver skældt ud for „Speckdäne“. Vore naboer er toldere og en tidligere S.S.er med 12 børn. Disse rare unger står hver dag og råber efter skolebørnene eller smider sten efter dem. Vore skolebørn lader imidlertid som ingenting, så efterhånden hører den slags vel op. De samme naboer havde

i pinseferien ødelagt vores have, revet alle blomsterne op og stjålet vore frugtbuske — tyskerne har jo gået i god skole hos Hitler — men ellers lever vi nogenlunde i fred, selv om flygtningene og vore modstandere ønsker os hen, hvor peberet gror.

Ja, tilværelsen hernede er kamp, men det er liv. Trods al nød, sorg og savn leves her et liv, som vi ikke finder magen til i Danmark, det har vi det for godt til. Her er en befolkning, hvis liv har andet indhold end mad, drikke, fornøjelser og naboernes privatliv.

Derfor vil vi ikke bytte med nogen hjemme i Danmark (så længe vi kan holde til arbejdet), før landet hernede igen er dansk.

Ellen Jakobsen
født Krogh.
(Årgang 1938).

Elevforeningens sommerfest

10./7. 1948.

Af *Parker.*

Dagen oprandt solbeskinnet og herlig. Flagene vajede overalt i Ryomgård, og i byens gader var flagalleen rejst. Forberedelserne i skolens anlæg var færdige. Podiet til orkesteret og talerstolen var rejst. Stadion var fyldt med bænke og stole, og alt var rede til at modtage folk.

Festen fik sit særlige præg ved, at årgang 1923 i stort tal var mødt for at fejre 25-årsdagen for klassens afgang fra skolen. Klassen mødte på skolen kl. 12, og derefter gik de ned på hotellet for at spise frokost. Til denne festlige frokost havde klassen indbudt sine gamle lærere. Skolebestyrer Munch og frue samt overlærer Dynesen var tilstede. Der blev ved det festlige bord talt af skolebestyreren, af fabrikant Meinecke-Madsen, København, og af manufakturhandler E. Stampe, Auning, og en sang fra skoletiden, der omhandlede en tavlekluds mærkværdige hændelser, blev sunget.

Efter frokosten begav man sig op på skolen, hvor folkefesten snart skulle tage sin begyndelse. Folk strømmede til, og den første af talerne, der kom, var kgl. skuespiller Henrik Malberg. Hr. Malberg havde haft den gode idé at medtage den kendte overlærer H. C. Petersen — digteren Hans Hartvig Sedorf Petersens gamle fader —, selv kendt over hele landet for sit skrivesystem. Overlæreren er 94 år, men det kunne man ikke mærke på ham og heller ikke se på ham; han så ud og virkede som en mand på 70. Orkesteret var ankommet, og musikkens toner lød, og så kom statsministeren, og festen tog sin begyndelse.

Elevforeningens formand hr. inspektør Vester-Petersen bød velkommen, og medens forsamlingen sang: „Der er ingenting, der maner“, blev fanen ført ind og anbragt til højre for talerstolen.

Så talte statsminister Hans Hedtoft. Hans tale var i nogen grad politisk-polemisk. Han begyndte med almindelige betragtninger om tingenes nuværende tilstand og gik så over til at forsvare sit partis standpunkt til de forskellige forhold.

Det var en god tale, i hvilken statsministeren gav udtryk for sin vilje til samarbejde. Hans tidligere udtalelser om, at alle politiske partier her i Danmark — det kommunistiske måske undtagen — er liberale, gentog han. Han slog kraftig fast, at Danmark vil frihed og fred, men frihed først. Han gav udtryk for, at vi her i Danmark har pligt til at forsvare os.

Vi kan ikke vente, at andre een gang til skal ordne forholdene for os; vi må opfylde de betingelser med hensyn til forsvar, som kræves af en nation. Frit at tænke, tro og tale, det er folkets gamle ret, og om det er alle enige. Statsministeren gjorde opmærksom på, at Danmark, som landet ligger smukt og frodigt i Vorherres solskin, er et udpint land. Besættelsens onde år har kostet landet op mod ti milliarder kroner, og dem har vi tilgode i et ødelagt Europa. Statsministeren omtalte det nordiske samarbejde. Han fortalte om vanskelighederne ved at etablere et nordisk forsvarsforbund. Sverrig havde i over hundrede år holdt sig uden for alle krige, og Norge havde sin lange kyststrækning at forsvare og var

det eneste europæiske land, der uden at slutte aftale med Sovjet, grænsede til Rusland.

Et nordisk samarbejde ville alle være med til, men om dette også skulle omfatte et nordisk forsvarsforbund, var endnu ikke afklaret. Efter statsministerens tale sang forsamlingen „Den danske sang er en ung blond pige“, og dernæst var der koncert af Århus orkesterforenings hornorkester.

Efter koncerten tog kgl. skuespiller Henrik Malberg fat. Han indledede med at læse „Vor barndomsbæk“ af Jeppe Aakjær og „Vuggevise“ af Nis Petersen. Dernæst læste han mesterligt Lars Ringholts novelle „En gæsteoptræden“, og endelig spillede han „Jeppe i baronens seng“ af Holbergs „Jeppe på bjerget“. Her fik man at se, hvad skuespilkunst formår. Der var ingen seng — Malberg sad på et bord —, der var ingen kostbare silkesengeklæder — skuespilleren havde kun sin regnfrakke over sig —, men alligevel ligefrem så a man Jeppe ligge i baronens kostbare silkeseng med

guldqvaster og brokade, man så Jeppe med baronens gyldenstykkensnat-hue på — man så det hele, skønt det slet ikke var der — der var kun en mand, der sad på et bord med en regnfrakke over sig. Det var skuespil-kunst — kongelig skuespilkunst i højeste potens, og bifaldet, der lød, var fortjent.

Hermed var folkefesten forbi. Formanden sluttede af, og fanen blev ført ud, mens forsamlingen sang: „Der er et yndigt land“.

Dernæst tog så anden afdeling af festen sin begyndelse. Der var indbudt gæster — nemlig overlærer H. C. Petersen, kgl. skuespiller Henrik Malberg, fhv. folketingsmand Frands Mortensen, proprietær Petersen og

frue, Sivestedodde, og fru Elisa Munch-Nielsen, København. Der var dækket med smørrebrød på lange borde i hotellets sal, og jubilarklassen havde sit eget bord, ved hvilket også holdets gamle lærere havde plads.

Efter at formanden havde budt velkommen, sang man: „De rejste en skole ved storbakkens fod“, og så spiste man og snakkede, og der blev holdt mange taler. Skolebestyrer Erik Munch talte for jubilarklassen. Han gik ud fra en komedie, der står i „Mester Erik“ — det gamle skoleblad —, og som omhandlede klassen. Komedien var skrevet over en bestemt begivenhed — nemlig den, at skoleklokken, med hvilken timerne ringes ud og ind på skolen, var gået i stykker, og der skulle skaffes en ny klokke. Den unge væbner drager ud for at finde klokken, og han kommer hjem med den og giver overfor borgherren udtryk for sine følelser i sangen: „Det var den unge væbner“ — den ryomsang, som har det skønne omkvæd: „Hjem fører alle de veje“, og som er skrevet — ligesom hele komedien er det — af skolebestyrer Axel Munch. Denne ryomsang, som altså

sammen med jubilarerne fylder 25 år, har siden dens tilblivelse været sunget på skolen, og den kan betegnes som jubilarernes sang, som denne klassens tilskud til den ånd, der hersker på Ryomgård realskole. Et smukt og ejendommeligt tilfælde ville, at klassen på de bånd, der omslyngede den buket, klassen nedlagde ved skolebestyrer Axel Munchs mindesten på skolebakken, netop havde skrevet en linie af den sang — nemlig „men stedsse det mig tyktes, jeg Ryom enge så“. Skolebestyreren ønskede klassen tillykke og bad den fortsat huske på, at med hensyn til deres barn-
doms skole gjaldt det altid for den, at hjem fører alle de veje.

Man sang dernæst sangen: „Det var den unge væbner“. Dernæst talte

fabrikant Meinecke-Madsen på jubilarernes vegne. Senere talte skolebestyreren for gæsterne, og dernæst talte fhv. folketingsmand Frands Mortensen, som gav udtryk i sin tale for den betydning, det har for skolens ånd, at Ryomgård realskole er en privat institution. Han udbragte et leve for skolen og adresserede det til skolens ledelse. Senere talte kgl. skuespiller Henrik Malberg. Han takkede for samværet, og han talte om, at han selv i sin skoletid havde haft den lykke til lærer at have en mand, som kunne betegnes som pioner netop for den ånd, som skuespilleren fandt herskede på Ryomgaard realskole, og den mand var hans gamle lærer, overlærer H. C. Petersen. Hr. Malberg udbragte et leve for den lærer, der forstår at virke sådan, at han gennem sit arbejde formår at fylde det, andre mangler, for det er den sande opdragergerning at evne det. Den lærer, der evnede det, sad efter endt gerning med idealismens kongekåbe om sig, og det gjorde gamle overlærer H. C. Petersen, og derfor blev skålen adresseret til ham.

Dernæst talte overlærer H. C. Petersen — åndfuldt og morsomt. Han fortalte om, hvordan Henrik Malberg fik ug i historie, og det var ikke kedeligt, og han morede og forbavsede forsamlingen ved efter hukommelsen at recitere et digt af Anton Bærntsen — et langt digt, som overlæreren havde lært sig udenad for 10 år siden — da han var 85. — Nu sang man en sang, som var skrevet af en gammel elev, Frithjof Ørtved fra 1916, og efter sangen holdt forfatteren en smuk tale for sin gamle skole. Endelig talte manufacturhandler Ejvind Stampe om Axel Munch og den betydning, denne fremragende pædagog havde haft for ham personlig, og formanden sluttede talernes række med at sende en hilsen til foreningens æresmedlem, viceskoleinspektør Holden Dall, Aarhus, som var forhindret i at være til stede, men hvis frue overværede festen.

Dernæst spillede musikken op til dans. Da klokken nærmede sig 10, sluttede formanden festen, og man sang de gamle elevers sang, og en minderig og god dag i skolens historie var forbi.

Der blev mærkværdig nok ikke talt for bestyrelsen, og det var en fejl. Bestyrelsen havde haft et meget stort arbejde med festens forberedelse, og de, der havde trukket læsset, var formanden og de lokale bestyrelsesmedlemmer og særlig Henning Christensen, som har været forbindelsesled mellem ryomitterne og Henrik Malberg. Hele arbejdet havde hvilet på dem. Elevforeningens samarbejde med skolen i dens opdragergerning giver sig tydeligst udtryk i sommerfesten, som foreningen arrangerer, og hvor landets førende mænd indenfor det politiske og kulturelle liv fører ordet. Det er at håbe, at mange vil forstå, at elevforeningen her har taget et arbejde op af vidtrækkende betydning. Ikke alene samarbejder den herved med skolen, men den styrker sig selv og hæver sig helt over en selskabelig forenings niveau. At gavne og fornøje — at arbejde og høste frugterne — det er det, foreningen vil, og dens ledelse fortjener stor tak, fordi den fure er trukket op. Elevforeningen fortjener støtte til dette arbejde — også pekuniært, for sådanne fester kan aldrig bære sig. Det bør de af skolens gamle elever, der evner det, tænke på, thi når de støtter elevforeningen, støtter de skolen i dens gerning.

Om de manglende 3 jubilarer er der tilgået redaktionen meddelelse om at:

ELLEN MADSEN

var afgået ved døden. Der var ingen, der i sommer var klar over dette. Ellen var gift med værkfører Åge Jensen, Dalum Papirfabrik pr. Odense.

Æret være hendes minde.

Red.

Skolens Dagbog

1./11. 1947—1./11. 1948

1947

- 1.-11. Herr Basse Kristensen: Film og Foredrag om Grønland.
- 8.-11. Herr Anton Eriksen: Foredrag og Film om Fluen.
- 29.-11. Den norske Skuespiller Peter Sigurth: Oplæsning.
- 6.-12. Frk Gyldenløv: Foredrag og Film om Viborg.
- 13.-12. Herr Overlærer Dynesen: Foredrag om Indien.
- 22.-12. Juleafslutning.
- 27.-12. Elevforeningens Julefest.
Generalforsamling. Tandlæge Henning Kristensen, København, nyvalgte til Bestyrelsen i Stedet for Inspektør Janus Bach, København.
Elevforeningen havde arrangeret Udstilling i Sanglokalet vedrørende Foreningens Arbejde.
Fællesspisning paa Hotellet, ca. 70 tidligere Elever deltog.
Der nedlagdes Krans ved Skolebestyrer Axel Munchs Mindesten.

1948

- 7.-1. Skolen — 35. Aar — der begyndes efter Juleferien.
Blomster nedlagdes ved Skolebestyrer Axel Munchs Mindesten.
- 10.-1. Skolebestyreren: Foredrag om Major Anders Lassen.
- 12.-1. Skolen lukket paa Grund af Snefog.
- 13.-1. Herr Vester-Petersen: Foredrag og Lysbilleder om Korn.
- 24.-1. Herr Basse Kristensen: Foredrag og Lysbilleder om Sønderjylland.
- 26.-1. Elevforeningens Formand S. Vester-Petersen forhandlede i København vedrørende Sommerfesten.
- 31.-1. Herr Thorup Petersen: Foredrag og Oplæsning om Eventyr.
- 7.-2. Underholdningsfilm i Anledning af Fastelavn.
- 12.-2. Frk. Gudrun Steffensen vikarierer for Frk. Gyldenløv under dennes Sygdom.
- 14.-2. Herr Overlærer Dynesen: Foredrag og Film om Fajance og Sølvmedekunst.
- 21.-2. Tankelæseren Arndt, Vejle, gav Forestilling.
- 28.-2. Negeren Sthefensen, indfødt fra St. Thomas: Foredrag om Booker Washington.
- 6.-3. Fru Munch: Foredrag og Film om Suezkanalen og Bornholm.
- 8.-3.—13.-3. Inspektør Vester-Petersen, beskikket Censor i Matematik, besøger Skørping Hals, Nibe med flere Skoler.
- 13.-3. Herr Overlærer Dynesen: Foredrag og Film om Ungdom og Bøger.
- 20.-3. Herr Anton Eriksen: Foredrag om Tilbagetoget fra Danevirke i 1864.
- 10.-4. Herr Vester-Petersen: Foredrag og Film om Fuglenes Redebygning.
- 22.-4. Orkesterkoncert. 32 Mucici med Magister Nørgaard som Dirigent spillede bl. a. flere Ryom-sange.
- 5.-5. Danmarks Frihedsdag — Skolen fri — Skolebestyreren taler i Thorsager ved, Mindestensafsløring.
- 10.-5.—15.-5. Skriftlig Eksamen.
- 19.-5. 19.-6. Mundtlig Eksamen.

- 23.-6. Aarsafslutning efter de bedste Traditioner.
 Kransenedlægning ved Axel Munchs Mindesten af Skolebestyreren og 9. Kl. samt Blomster fra ukendt.
 Undervisning — Sangkoncert — Gymnastikopvisning.
 Translocation ved Skolebestyreren, der talte om Respekten for Arbejdet og om Pligtfølelsen.
 Uddeling af Eksamensbeviser og Flidspræmier. — Bankbestyrer Nielsen, Kolind, talte.
- 25.-6. Husmænd fra Skanderborg-Silkeborgegnen besøger Skolen.
- 8.-7. Husmænd fra Vendsyssel besøger Skolen.
- 10.-7. Elevforeningens Sommerfest, Referat andetsteds.
- 14.-7. Husmænd fra forskellige Egne af Jylland beser Skole og Anlæg.
- 16.-8. Det nye Skoleaar begynder med 370 Elever.
- 19.-8. Botanik af Skolebestyrer Erik Munch og Inspektør Vester-Petersen udkom.
- 25.-8. Amtsudvalget for Skoleidræt, Kursus paa Skolen. Instruktør var Fru Pauli Pedersen og Herr Lærer Danielsen, Hornslet.
- 27.-8. Skolen fri i Anledning af Kongerevy i Tirstrup.
- 28.-8. Jagtkonsulent Bjerg Thomsen, Rønde. Film: Et Raalams Historie.
- 14.-9. Besøg af Redaktør Sofie Christensen, Bagsværd. Fru Munchs Fødselsdag.
- 16.-9. Inspektion af cand. mag. Baltzer, Faginspektør i Naturhistorie og Geografi.
- 24.-9. Randers Amts Lærerkredse holder Instruktionskursus paa Skolen.
- 27.-9. Kursus for Folkeskolens Lærere i R. A. L. om Undervisning af svagt begavede Børn. Dette fortsættes $^{30}/_9$, $^4/_10$ og $^{11}/_{10}$.
- 8.-10. Skolebestyrer Axel Munchs 63 aarige Fødselsdag mindedes ved Tolvsang, og Blomster nedlagdes ved Mindestenen.
- 9.-10. Herr Vester-Petersen: Film og Foredrag om Bestøvning af Blomster.
- 25.-10. F. N. Stiftelsesdag, Foredrag af Herr Overlærer Dynesen om De forenede Nationers Betydning.
- 30.-10. Herr Overlærer Dynesen: Foredrag og Film om Lervarer.

Handelsskolens dagbog.

- 15.-1. Film om korn, ledsagende foredrag: hr. S. Vester-Petersen.
- 22.-1. Film om Sønderjylland, ledsagende foredrag: hr. K. Basse Kristensen.
- 5.-2. Foredrag af førstelærer Jacobsen, Kolind: England.
- 12.-2. Film om fajance, foredrag af overlærer Dynesen.
- 31.-3. Aarsafslutning: undervisning, komedie opført af elever, tale af skolebestyreren og S. Vester-Petersen.
- 7.-4. Eksamen begynder.
- 19.-8. Skolen begynder med 50 elever.
- 26.-8. Film fra elevfesten 1948.
- 2.-9. Der vælges elevråd.
- 16.-9. Hvem ved hvad.
- 23.-9. Foredrag af S. Vester-Petersen: jordens udvikling.
- 30.-9. Foredrag af skolebestyreren: Folke Bernadotte.
- 7.-10. Film om bestøvning: foredrag af S. Vester-Petersen.
- 14.-10. Foredrag af S. Vester-Petersen: menneskets udvikling og historie.
- 28.-10. Sketch opført af eleverne.
- 4.-11. Morsom film.

Foreningen har modtaget følgende gaver:

Tandlæge Gudmund, Brøns, Århus, 50 kr.
Redaktør Fr. Ørtved ønsker opkrævet 10 kr. årligt i kontingent.
Anonym givere 50 kr. og 100 kr.
Skolen 100 kr.
Slagtermester Viggo Sørensen, Mørke, 1 Film.

Foreningen bringer giverne sin bedste tak; som det vil bemærkes, er foreningens økonomi ikke den bedste, og uden tilskud af ovenstående art ville det være umuligt at yde legater o. l. til eleverne.

Fripladser og legater:

Skolebestyrer Axel Munchs friplads tildeltes: Bodil Høgh, Gjerrild.
Skolebestyrer Axel Munchs mindelegat: Ole Nielsen.

Følgende har fået bog- og pengepræmier:

Else Kristensen.	Niels Erik Møller.	Niels Lund Andersen.
Ruth Sørensen.	Hans Otto Graversen.	Ole Jensen.
Tove Steen Jørgensen.	Vagn Laursen.	Betty Larsen.
Tove Nielsen.	Ruth Jørgensen.	

PERSONALIA:

Realskolelærer I. S. Magnusson fyldte den 6. september 70 år.

Følgende har i det forløbne år indgået ægteskab:
(I parentes er anført årgang).

Kreditforeningsassistent Knud Lottrup (1928).
Læge Svend Lyndrup (1929).
Laboratorieleder Marius Jensen (1934).
Sygeplejerske Else Nissen (1935).
Løjtnant Carl Gustav Scheel (1936).
Ulrik Scheel (1938).
Lærerinde Gudrun Steffensen (1938) gift Glerup.
Else Ringsholt (1938) gift Riise-Knudsen.
Sygeplejerske Birthe Vester-Petersen (1938) gift Legarth.
Tandlæge Frida Rasmussen (1939) gift Østergaard.
Skorstensfejer Bent Olesen (1940).
Ekspeditrice Lillian Sigh (1940) gift Vagner.
Elsegrethe Sørensen (1941) gift Øster.
Jørgen Østergaard (1941).
Radiotekniker Ib Bach Andersen (1941).
Baneteknisk Assistent Jens Rønn Mikkelsen (1942).
Ekspeditrice Ellen Larsen (1943) gift Jensen.

Årets studenter:

Folmer Meller, Dagstrup (fra Rungsted).
Poul la Cour Christensen, Pindstrup (fra Rungsted).
Tove Rasmussen, Tranehuse (fra Randers).
Christian Juul, Mejlgård (fra Randers).
Birger Breum, Nimtofte (fra Haslev).
Bent Erik Larsen, Ryomgård (fra Sorø).

Massøseksamen: Margrethe Juul, Mejlgård.
Mejeribrugskonsulent: Laurits Varming.
Cand. theol.: Harry Lindgreen Rasmussen.

Redaktionen vil være taknemlig for at faa lignende meddelelser fra samtlige tidligere elever, idet det kun kan blive mangelfulde oplysninger redaktionen kan skaffe uden oplysninger udefra.

Adresse: *Ryomgård Elevforenings redaktion, Ryomgård.*

Julefesten

2. juledag 1948

Kl. 15,15: Film på skolen

Kl. 15,25: Generalforsamling på skolen

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Kasserersken aflægger regnskab
4. Valg til bestyrelsen. (Frk. A. M. Boysen, fru Lizzi Thorup Petersen, fru Gudrun Gleerup og Ole Frikke er på valg).
5. Sommerfesten
6. Eventuelt.

Kl. 17,30: Spisning på hotellet, smørrebrød med diverse.
Årets julekomedie opføres.

Herefter dans på skolen og

ca. 21,45: Afslutning.

Sammenkomsten i sommer på hotellet var meget festlig, og bestyrelsen beder så mange som muligt tilmelde sig til spisningen på hotellet.

N. B. Tilmeldelser sker til inspektør S. Vester-Petersen senest 5 dage før. Telf. Ryomgård 47.

Regnskabet kan om ønskes beses hos kassererske frk. A. M. Boysen og vil iøvrigt blive omdelt ved generalforsamlingen.